Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра історії та культури української мови

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан філологічного факультету
_____ Ярослав РЕДЬКВА
31 серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Ділове спілкування українською мовою
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Комп'ютерна інженерія

Спеціальність F7 Комп'ютерна інженерія

Галузь знань F Інформаційні технології

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Факультет Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

Мова навчання Українська

Чернівці
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни ***«Ділове спілкування українською мовою»*** складена відповідно до освітньо-професійної /освітньо-наукової програми ***«Комп'ютерна інженерія»***

Розробник: к. філол. н., доц. Філіпчук М. В.

Викладач: к.філол. н., доц. Філіпчук М.В.

Погоджено з гарантом ОП _____ С.В. Баловсяк

Погоджено методичною радою Навчально-наукового інституту фізико-технічних та комп'ютерних наук

Протокол № 12 від «31» серпня 2026 року

Голова методичної ради _____ Іван Козярський

Затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови

Протокол № 3 від «28» серпня 2026 року

Завідувач кафедри _____ Наталія КОЛЕСНИК

Схвалено
методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Голова методичної ради _____ Алла АНТОФІЙЧУК

Пояснювальна записка

Робоча програма навчальної дисципліни **«Ділове спілкування українською мовою»** укладену відповідно до освітніх програм підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Комп'ютерна інженерія». Форма підсумкового контролю – залік. Навчальний курс **«Ділове спілкування українською мовою»** покликаний розширити знання студентів-магістрів про українську ділову та наукову мову, про мовні засоби наукового тексту; сформувати мовну культуру та мовно-фахові компетенції як невід'ємну складову й обов'язкову ознаку освіченості та професіоналізму; сприяти виробленню вмінь і навичок для створення якісних ділових текстів та успішній презентації наукових та навчально-наукових здобутків.

Мета навчальної дисципліни – поглибити знання студентів про українську ділову мову, мовні засоби наукового тексту, розвинути потреби в нормативному вживанні засобів української мови для успішної презентації результатів наукової діяльності; сприяти виробленню цілісного наукового погляду на мову, набуттю вмінь і навичок аналітичного опрацювання різних джерел наукової інформації про мову; правильного використання мовних засобів залежно від сфери й мети спілкування, створення якісних наукових текстів.

Завдання вивчення навчальної дисципліни **«Ділове спілкування українською мовою»:**

- розширити уявлення про українську ділову мову, мовні засоби наукового тексту, розвинути потреби в нормативному вживанні засобів мови;
- поглибити знання студентів про науковий стиль української мови;
- формувати мовнокомунікативну, мовнотермінологічну, дослідницьку компетенції студентів;
- опановувати технології роботи із науковим текстом, розвивати вміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту;
- виховувати мовний смак і мовне чуття, критичне ставлення до ненормативної вимови;

Пререквізити: Для підвищення ефективності засвоєння ОК6 «Ділове спілкування українською мовою» студент повинен володіти достатніми для осмислення значущих питань і виконання завдань знаннями і вміннями, сформованими у межах навчальних дисциплін, що викладались на першому

(бакалаврському) рівні вищої освіти («Українська мова за професійним спрямуванням»).

Результати навчання

Фахові компетентності та програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК3. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

РН - програмні результати навчання

РН2. Знаходити необхідні дані, аналізувати та оцінювати їх.

РН13. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань інформаційних технологій і дотичних міжгалузевих питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Після вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- особливості усної та писемної наукової комунікації;
- загальні вимоги до оформлення наукових текстів;
- види презентації результатів наукових досліджень;
- прийоми опрацювання наукової літератури;
- вимоги до бібліографічного опису та правила його укладання;
- особливості цитування та реферування наукових текстів

вміти:

- здійснювати пошук наукової літератури та ефективно її опрацювувати;
- укладати бібліографію до теми наукового дослідження;
- готувати якісні тексти наукового стилю (писати та оформлювати реферати, магістерські роботи, готувати доповіді на наукові конференції тощо).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗПОДІЛ ГОДИН

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	9	3	90		30			60		залік
заочна	5	9	3	90		8			82		залік

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. УКРАЇНСЬКА ДІЛОВА МОВА ЯК ФОРМА ІСНУВАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ												
Тема 1. Мова як комунікативний феномен	6		2			4	9		1			8
Тема 2. Ділова комунікація як форма існування й поширення наукової інформації.	6		2			4	11		1			10
Тема 3. Особливості писемного ділового мовлення	10		6			4	12		2			10
Тема 4. Науковий етикет та академічна доброчесність. Попередження й	6		2			4	8					8

виявлення плагіату												
Разом за змістовим модулем 1	**28**		**12**			**16**	**40**		**4**			**36**
Змістовий модуль 2. ТЕКСТ ЯК ФОРМА ПРЕЗЕНТАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ												
Тема 5. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	12		4			8	12		2			10
Тема 6. Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела	12		4			8	10					10
Тема 7. Вимоги до бібліографічного опису та правила його укладання	12		2			10	8					8
Тема 8. Презентація інформації про наукові результати	14		4			10	9		1			8
Тема 9. Науково-технічний звіт як форма презентації наукових результатів у наукових виданнях	12		4			8	11		1			10
Разом за змістовим модулем 2	**62**		**18**			**44**	**50**		**4**			**46**
Усього год.	**90**		**30**			**60**	**90**		**8**			**82**

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПЕРЕЛІКОМ ПИТАНЬ

№	Назва теми
	Змістовий модуль 1. УКРАЇНСЬКА ДІЛОВА МОВА ЯК ФОРМА ІСНУВАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ
1.	**Мова як комунікативний феномен.** 1. Українська мова як компонент професійної культури. 2. Природа мови та її функції в контексті професійної комунікації. 3. Поняття мови науки, наукового мовлення.

	4. Особливості наукового стилю української мови.
2.	**Ділова комунікація як форма існування й поширення наукової інформації**. 1. Поняття культури мови та культури мовлення. 2. Ознаки та аспекти культури наукового мовлення 3. Культура усного мовлення фахівця. 4. Фонетико-інтонаційні особливості усного наукового мовлення
3.	**Особливості писемного ділового мовлення.** 1. Лексико-графічна компетенція як показник мовної культури. 2. Лексичні та синтаксичні засоби наукового стилю української мови. 3. Побудова і вживання складних синтаксичних конструкцій у текстах наукового стилю 4. Мовні кліше наукового тексту
4.	**Науковий етикет та академічна доброчесність. Попередження й виявлення плагіату.** 1. Загальні положення про науковий етикет. Мовні вирази наукового етикету. 2. Поняття про академічну доброчесність. Основні види порушень академічної доброчесності. 3. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності. Антиплагіатні програми.
	Змістовий модуль 2. ТЕКСТ ЯК ФОРМА ПРЕЗЕНТАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
1.	**Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності.** 1. Текст як форма наукової комунікації. Принципи укладання та основні ознаки. 2. Види наукових текстів та їх інтерпретація (тезування, реферування, анотація). 3. Особливості мовного оформлення та редагування власних наукових текстів . 4. Типові помилки в наукових текстах
2.	**Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела.** 1. Прийоми та форми опрацювання наукової літератури: планування, тезування, конспектування, анотування, реферування. 2. Особливості та правила цитування. Види цитувань. 3. Реферування у наукових текстах.
3.	**Вимоги до бібліографічного опису та правила його укладання.** 1. Загальні вимоги до бібліографічного опису відповідно до ДСТУ. 2. Правила укладання бібліографічного опису у наукових текстах**.**
4.	**Презентація інформації про наукові результати.** 1. Усні та письмові форми презентації наукової інформації. 2. Наукова доповідь як форма презентації наукових результатів дослідження, композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді. 3. Магістерська роботи як одна із форм презентації результатів наукового дослідження.
5.	**Науково-технічний звіт як форма презентації наукових результатів у наукових виданнях.** 1. Поняття та сутність наукового звіту. Класифікація наукових звітів.

	Загальні вимоги до укладання та оформлення науково-технічних звітів. 2. Електронна презентація результатів наукового дослідження. 3. Характеристика структури й етапи підготовки електронної презентації. 4. Принципи розроблення електронних презентацій.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів під час вивчення дисципліни «Ділове спілкування українською мовою» складається з різних її видів:

- підготовка до авдиторних занять (практичних занять);
- самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання.

	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	**Тема 1**. Мова як комунікативний феномен	*Завдання до теми:* *Випишіть із наукових праць приклади опису, розповіді, міркування*	4
2.	**Тема 2.** Ділова комунікація як форма існування й поширення наукової інформації	*Завдання до теми:* *Аналіз наукових текстів: підберіть декілька наукових статей із фахового спрямування та визначте особливості наукового стилю.* *Написання власного наукового тексту: створіть короткий науковий звіт (статтю) на основі власного дослідження чи аналізу.*	4
3.	**Тема 3.** Особливості писемного ділового мовлення	*Завдання до теми:* *Виправити лексичні та стилістичні помилки у текстах (наукових статтях, рецензіях тощо). Записати правильно.* *Укласти термінологічний словник.* *Виконати тести у мудлі.*	4
4	**Тема 4.** Науковий етикет та академічна доброчесність. Попередження й виявлення плагіату	*Практичні завдання:* *Аналіз прикладів усних і писемних наукових текстів, виявлення їхніх особливостей.* *Аналіз кейсів. Усні наукові виступи: Аналіз успішних і неуспішних прикладів презентацій.* *Писемні наукові тексти: Огляд різних жанрів наукових текстів, оцінка їхньої якості та ефективності.*	4
5	**Тема 5.** Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	*Завдання до теми: Проаналізуйте структуру наукової статті (за вашим вибором) та визначте принципи передачі інформації.* *Стиль наукової статті і науково-*	8

		популярного тексту. Визначте відмінності. *Підготуйте науковий текст на задану тему, дотримуючись вимог наукового стилю.*	
6	**Тема 6.** Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела Структура, етапи підготовки наукового повідомлення (підготовка виступу, доповіді) графіки або таблиці, що візуалізують результати дослідження. Висновки або ключові тези виступу.	*Завдання 1: Аналіз наукової доповіді Знайдіть приклад наукової доповіді (може бути запис з конференції або публікація у збірнику тез). Проаналізуйте доповідь за наступними критеріями: відповідність структурі наукового повідомлення (вступ, основна частина, висновки); чіткість та лаконічність викладу матеріалу; використання наочних матеріалів (слайдів, діаграм, графіків); якість взаємодії з аудиторією (за можливості).* *Завдання 2. Підготовка наочних матеріалів. Створіть слайди для вашої наукової доповіді (мінімум 5 слайдів). На слайдах повинні бути: Назва доповіді та ім'я доповідача. Ключові поняття, діаграми*	8
7	**Тема 7.** Вимоги до бібліографічного опису та правила його укладання Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії (участь в обговоренні доповідей/ тестування)	*Завдання 1:* *У науковому тексті проаналізуйте правила бібліографічного опису.* *Підготуйте бібліографічний опис на тему вашого дослідження.* *Підготуйте анотацію на наукову статтю вашого фаху.*	10
8	**Тема 8.** Презентація інформації про наукові результати	*Завдання 1: Аналіз прикладів наукових презентацій. Знайдіть 2-3 приклади електронних презентацій наукових виступів (з конференцій, семінарів тощо). Проаналізуйте їх за наступними критеріями: чіткість структури (вступ, основна частина, висновки); візуальне оформлення (використання кольорів, шрифтів, графіки); якість і доступність інформації (кількість тексту, використання ключових тез, діаграм).*	10
9.	**Тема 9.** Науково-технічний звіт як форма презентації наукових результатів у наукових виданнях	*Завдання 1: Письмовий звіт. Підготуйте короткий письмовий звіт (1-2 сторінки), в якому: опишіть процес створення презентації; вкажіть, з якими труднощами ви зіткнулися під час підготовки; оцініть ефективність вашої презентації та вкажіть, що можна покращити.*	8

Детальне методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни "Ділове спілкування українською мовою" представлене у системі електронного навчання Moodle (https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7750)

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання і викладання:

- ✓ практичний метод (практичні вправи, практичні роботи);
- ✓ словесний метод (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія);
- ✓ наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);
- ✓ робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- ✓ методи дистанційного навчання;
- ✓ самостійна робота (розв'язання завдань).

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль у навчанні культури наукового мовлення передбачає виявлення рівня сформованості мовленнєвих навичок і умінь, визначення правильності організації навчального процесу, діагностування труднощів засвоєння матеріалу, перевірку ефективності використаних методів і прийомів навчання.

Контроль здійснюємо з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності й системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Діагностика знань, умінь та навичок студента – це комплекс результатів проведення поточного та підсумкового контролю знань.

Формами контролю знань студента впродовж семестру є:

– *поточний контроль* (максимально – 40 балів, форми контролю: усний, письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): оцінюється робота студентів на практичних заняттях та виконані завдання для самостійного опрацювання, практичні завдання, творчі роботи, презентації, тести;

– *рубіжний контроль* (максимально – 20 балів за два модулі, форми контролю: письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): за 10-ти бальною шкалою оцінюються модульні роботи у кінці модуля 1 та модуля 2;

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів).

Формою підсумкового контролю є ***залік.***

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- фронтальне опитування;

- індивідуальне опитування;
- презентація результатів виконання індивідуальних завдань;
- тестування;
- модульні контрольні роботи;
- підсумковий контроль –***залік***

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.
Оцінювання знань студента під час поточного контролю проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології навчальної дисципліни для розв’язання наукових проблем;
- рівень знань з теорії дисципліни та понятійно-категоріального апарату, термінології, поняття і принципи навчальної дисципліни;
- повнота розкриття питання; уміння чітко формулювати визначення понять/термінів й пояснювати їх; здатність аргументувати відповідь;
- аналітичні міркування, порівняння, формулювання висновків; логічна послідовність, культура мови; емоційність та вміння переконувати;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- якість і чіткість викладення міркувань.

Розподіл балів, які отримують студенти

<table>
<tr><td colspan="9">Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)</td><td>Кількість балів (залік)</td><td>Сумарна к-ть балів</td></tr>
<tr><td colspan="4">Змістовий модуль №1</td><td colspan="5">Змістовий модуль №2</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Т 1</td><td>Т 2</td><td>Т 3</td><td>Т 4</td><td>Т 5</td><td>Т 6</td><td>Т 7</td><td>Т 8</td><td>Т 9</td><td>40</td><td>100</td></tr>
<tr><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>10</td><td>10</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>10</td><td></td><td></td></tr>
</table>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. УКРАЇНСЬКА ДІЛОВА МОВА ЯК ФОРМА ІСНУВАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Тема 1. Суспільне значення української мови, її правовий статус.

Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему – **5 балів** – студент може отримати за вчасне, самостійне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання про природу мови та її функції в контексті професійної комунікації; розкриває причин уповільнення розвитку української ділової мови на відповідних етапах становлення; розкривати зміст понять *мови науки, наукового мовлення;* коментує особливості та основні етапи становлення наукового стилю української мови.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.

Тема 2. Ділова комунікація як форма існування й поширення наукової інформації.

Критерії оцінювання:

Максимальний бал за тему – **5 балів** – студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання змісту термінів *культури мови та культури мовлення*; основних ознак та аспектів культури наукового мовлення; розкриває особливості культури усного мовлення фахівця, фонетико-інтонаційні особливості усного мовлення.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.

Тема 3. Особливості писемного ділового мовлення.

Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему – **5 балів** – студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання лексичних та синтаксичних засобів наукового стилю української мови; вміє будувати (редагувати) ділові тексти, використовуючи складні синтаксичні конструкції; демонструє правильне використання мовного кліше у наукових текстах; коректувати та самостійно створювати фахові тексти відповідно до основних комунікативних ознак культури мовлення.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних

норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.

Тема 4. Науковий етикет та академічна доброчесність. Попередження й виявлення плагіату.

Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему **– 10 балів –** студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання загальних положень про науковий етикет, мовні вирази наукового етикету; розуміє та дотримується академічної доброчесності; застосовує антиплагіатні програми у науково-дослідницькій діяльності.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕКСТ ЯК ФОРМА ПРЕЗЕНТАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 5. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності
Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему **– 10 балів –** студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання загальних положень про науковий текст, принципи його укладання та основні ознаки; вміє укладати різні види наукових текстів; дотримується особливостей мовного оформлення та редагування власних текстів; виокремлює та редагує типові помилки у наукових текстах; укладає анотацію та проводить реферування ділового тексту.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.

Тема 6. Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела.

Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему **– 5 балів –** студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання загальних положень про прийоми та форми опрацювання наукової літератури (анотування, реферування, планування, тезування); особливості та правила цитування у наукових текстах, їх види; вміло демонструє навики реферування наукових текстів; укладає тези та анотації до ділових текстів.

За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.

Тема 7. Вимоги до бібліографічного опису та правила його укладання.

Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему **– 5 балів –** студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання загальних вимог до бібліографічного опису відповідно до ДСТУ; вміє укладати бібліографічний опис у наукових текстах; дотримується особливостей мовного оформлення.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.

Тема 8. Презентація інформації про наукові результати.

Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему **– 5 балів –** студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання про усні та письмові форми презентації наукової інформації; вміє укладати наукову доповідь як форму презентації наукових результатів дослідження, знає композиційно-логічна побудову усної наукової доповіді; дотримується особливостей мовного оформлення.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання

Тема 9. Науково-технічний звіт як форма презентації наукових результатів у наукових виданнях.

Критерії оцінювання:
Максимальний бал за тему **– 10 балів –** студент може отримати за вчасне, самостійне і правильне виконання запропонованих завдань, що демонструє знання сутності наукового звіту, їх класифікацію та загальні вимоги до укладання; знає етапи та структуру електронооі презентації, принципи її розроблення; своєчасно та правильно готує презентацію про влсне дослідження; дотримується особливостей мовного оформлення.
За недотримання критерію (невчасність виконання завдання, порушення правил академічної доброчесності, неповна відповідь, порушення мовних норм та логіки викладу тощо) знімаємо кількість балів, релевантну оцінці завдання.
Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Критерії оцінювання виступів, тез, доповідей

Оцінювання виступів, доповідей, тез відбувається з урахуванням трьох параметрів: 1) обсяг; 2) якість написання; 3) якість виголошеної на його основі доповіді.

Оцінка *„відмінно”* ставиться за виступ, тези чи доповідь обсягом 6-8 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яку розглянуто, викладена повно, послідовно, логічно, студент демонструє самостійність думок, міркувань, суджень; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії; виголошення доповіді відповідає всім правилам риторики; доповідач відповідає на запитання змістовно, логічно, лаконічно.

Оцінка *„добре”* ставиться, якщо має обсяг до 8-10 сторінок; тема викладена доволі повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки; виголошення доповіді відповідає всім правилам риторики, але може мати поодинокі огріхи (неправильне наголошування, або темп мовлення, або часом невідповідне інтонування тощо); студент не завжди, відповідаючи на запитання, демонструє вичерпне володіння обраною темою.

Оцінка *„задовільно”* ставиться, коли зміст відповідає обраній темі, але його обсяг є недостатнім для викладення обраної проблеми; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки в технічному оформленні.

Критерії оцінювання презентацій

Електронна презентація (лат. praesento – передаю, англ. presentation –подання, вистава) наукового тексту – спосіб подання наукової інформації за допомогою мультимедіа-можливостей (зображення, звуку, відео), набір картинок-слайдів на певну тему, які сприяють зоровому, слуховому, кінестетичному сприйняттю інформації.

Мета презентації – поглибити сприйняття інформації, залучити реципієнта до активного її засвоєння; підвищити інформативність та ефективність повідомлення; формувати в студентів навички аналізу матеріалу та публічного представлення результатів дослідження.

Оцінювання презентації за наслідками її створення та представлення (виступу).

Оцінка „*відмінно*” ставиться за презентацію, яка відповідає змісту темі дослідження; хід дослідження представлений точно і логічно; тему розкрито повно й різнобічно; інформація ретельно структурована: заголовки лаконічні, використано таблиці, діаграми, схеми й ілюстрації; дотримані всі вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи й орфографічного стандарту, графіка органічно доповнює текст; наявні електронний (на зовнішньому носієві CD-RW або DVD-RW) та роздрукований кольоровий роздавальний матеріал презентації.

Оцінка „*добре"* виставляється за наявності незначних недоліків у виконанні презентації та її оформленні.
Оцінка „*задовільно*" виставляється за наявності суттєвих недоліків у виконанні презентації, окремих недоліків у її оформленні.
Оцінка **„***незадовільно***"** виставляється через повну невідповідність вимогам щодо обсягу (12-18 слайдів (powerpoint), оформлення та викладу змісту презентації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ) НА ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року (https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view).
Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання, визначеним у робочій програмі дисципліни.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів. Проведення контролю знань відбувається у письмовій формі на основі виконання тестових завдань та передбачає оцінку знань студента за системою ECTS.

Зараховано / 90 -100 балів / A

Здобувач у повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі теоретичні знання з усіх тем курсу, самостійно і правильно використовує їх відповідно до завдань своєї наукової діяльності, уміє правильно визначити актуальність і наукову новизну наукової роботи, сформулювати мету і завдання свого дослідження, відібрати й проаналізувати потрібну інформацію та фактичний матеріал для реалізації плану своєї наукової роботи, умотивовано застосовує загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, здатний робити аргументовані висновки, володіє відмінними навичками усної та писемної форми презентації результатів свого дослідження. У викладі матеріалу автор припускається кількох дрібних (1–3) неточностей, які не впливають на правильність загальних висновків.

Зараховано / 80-89 балів / B

Здобувач виконав усі обов′язкові завдання програмного матеріалу, має досить добрі теоретичні знання з усіх тем курсу, уміє самостійно використовувати їх у своїй науковій діяльності, уміє визначити актуальність і наукову новизну наукової роботи, сформулювати мету і завдання свого дослідження, відібрати й проаналізувати потрібну інформацію та фактичний матеріал для реалізації плану наукової роботи, демонструє досить добрий рівень культури усного й писемного наукового мовлення. У викладі матеріалу автор припускається кількох (до 5) неточностей, які легко може виправити.

Зараховано / 70-79 балів / C

Здобувач виконав обов′язкові завдання програмного матеріалу, має добрі теоретичні знання з тем курсу, уміє використовувати їх у своїй науковій діяльності,

спроможний сформулювати актуальність наукової роботи, визначити мету та головні завдання свого дослідження, відібрати й проаналізувати основну інформацію та фактичний матеріал для реалізації плану наукової роботи, загалом володіє навичками презентації результатів свого дослідження та демонструє добрий рівень культури усного й писемного наукового мовлення. У викладі матеріалу автор припускається кількох (більше 7) неточностей, більшість з яких може виправити.

Зараховано / 60 - 69 балів / D

Здобувач виконав 70 % обов'язкових завдань програмного матеріалу, спроможний репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, уміє сформулювати актуальність, мету і завдання свого дослідження з підказками викладача, для реалізації плану наукової роботи не відбирає всієї потрібної інформації та фактичного матеріалу, неглибоко характеризує джерела, актуальні для його наукової роботи, володіє посередніми навичками презентації результатів свого дослідження, виявляє задовільну культуру усного та писемного наукового мовлення. Автор припускається багатьох (більше 10) неточностей (фактичних, мовленнєвих та ін.) у викладі матеріалу, частину з яких спроможний виправити.

Зараховано / 50 - 59 балів / E

Здобувач виконав 50 % обов'язкових завдань програмного матеріалу, спроможний репродуктивно відтворити певну частину навчального матеріалу, формулює актуальність, мету і завдання свого дослідження лише з допомогою викладача, для реалізації плану наукової роботи неспроможний відібрати важливу інформацію, примітивно характеризує джерела, актуальні для його наукової роботи, незграбно презентує результати свого дослідження, виявляє задовільну культуру усного та писемного наукового мовлення. Автор припускається багатьох (більше 15) неточностей (фактичних, мовленнєвих та ін.) у викладі матеріалу, більшість з яких неспроможний виправити.

Не зараховано / 35 - 49 балів / FX

Здобувач виконав 30 % обов'язкових завдань програмного матеріалу, спроможний репродуктивно відтворити досить незначну частину навчального матеріалу, виявляє нерозуміння більшої частини термінології, не здатний самостійно сформулювати актуальність, мету і завдання свого дослідження, не вміє знайти актуальної інформації для реалізації плану наукової роботи, виявляє незадовільну культуру усного та писемного наукового мовлення. Студент раз у раз припускається неточностей (фактичних, мовленнєвих та ін.) у викладі матеріалу, які неспроможний виправити.

Не зараховано / 0 - 34 балів / F

Здобувач виконав менше 30 % обов'язкових завдань програмного матеріалу, не спроможний сформулювати актуальність, мету і завдання свого дослідження, не вміє знайти актуальної інформації для реалізації плану наукової роботи і написати науковий текст. В усному мовленні студент виявляє незадовільну мовну культуру.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре

	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДІЛОВЕ СПІЛКУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ»

1. Теоретичні аспекти наукового спілкування українською мовою.
2. Проаналізуйте основні етапи розвитку наукового стилю української мови.
3. Поясніть відмінності між термінами "мова науки", "наукове мовлення", "науковий стиль".
4. Розкрийте особливості наукового стилю української мови.
5. Охарактеризуйте лексико-графічну компетенцію як показника мовної культури. Розкрийте лексичні засоби наукового стилю української мови.
6. Прокоментуйте в чому полягають особливості синтаксичних засобів.
7. Побудова і вживання складних синтаксичних конструкцій у текстах наукового стилю.
8. Види та жанри наукових текстів (монографія, дисертація, наукова стаття, тези, курсова та магістерська робота).
9. Розкрийте основні принципи написання наукового тексту.
10. Демонстрація ознак наукового тексту.
11. Розкрийте комунікативні особливості наукової мови.
12. Усне і писемне наукове мовлення: спільне та відмінне.
13. Жанри усного наукового мовлення: (лекція, доповідь, виступ, повідомлення).
14. Фразеологія наукового мовлення.
15. Граматичні особливості наукового тексту.
16. Синтаксис наукового мовлення.
17. Активні та пасивні конструкції на -но, -то на означення результативності.
18. Особливості вживання складносурядних і складнопідрядних речень у науковому стилі.
19. Форми передачі чужої мови в науковому стилі. Правила цитування у науковому тексті.

20. Типові порушення граматичних норм.
21. Науковий текст як засіб комунікації.
22. Поняття наукової комунікації.
23. Особливості сучасних форм наукової комунікації.
24. Основні форми апробації отриманих наукових результатів.
25. Принципи побудови наукової доповіді.
26. Мовний етикет української науки.
27. Структура, етапи підготовки наукового повідомлення (доповіді).
28. Структурні одиниці наукового повідомлення.
29. Етапи підготовки наукових повідомлень.
30. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії.
31. Поняття літературної мови.
32. Мовна норма, види мовних норм.
33. Ознаки та аспекти культури мовлення науковця.
34. Мовний етикет української науки.
35. Етика публічного виступу науковця.
36. Мовленнєва культура — критерій професійної майстерності фахівця.
37. Проаналізуйте основні мовні помилки у наукових текстах.
38. Електронна презентація наукового виступу, доповіді.
39. Характеристика структури та етапи підготовки електронної презентації.
40. Дотримання принципів розроблення електронних презентацій.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до «*Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти*» (https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу. Згідно з рішенням кафедри студентам можуть бути зараховані бали за наявності сертифіката про проходження курсів, тренінгів, вебінарів, які відповідають тематиці освітнього компонента (2 бали); за участь у наукових і виховних заходах кафедри, дотичних до тематики курсу (2 бали).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баган М. П. Культура української наукової мови : навч. посіб. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2022. 116 с.

2. Жихарєва В.В., Сментина Н.В., Морозова І.В. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Одеса: ОНМУ, 2026. 122 с.
3. Зубков М. Норми й культура української мови. Харків : Школа, 2023. 544 с.
4. Омельчук С. Бути чесним у науці й навчанні: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти. Херсон, 2021. 80 с.
5. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови. Київ : ЦУЛ, 2021. 426 с.
6. Семеног О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2010. 216 с.
7. Складання бібліографічних посилань за Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015 (загальні правила) : метод. рекомендації / уклад. О. Г. Пустова ; за ред. О. О. Цокало, Д. В. Ткаченко. Миколаїв, 2018. 56 с
8. Фаріон І., Помилуйко-Недашківська Г., Бордовська А. Англізми і протианглізми: 100 історій слів у соціоконтексті : монографія (зі словником). Львів : Свічадо, 2023. 716 с.
9. Філіпчук М.В. Культура наукової мови як складник професійної компетентності / Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації : матеріали VII Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 12 березня 2026 р.; ДУ «Київський авіаційний інститут» / за заг. ред. А.В. Сібрук. К., 2026. С.120-122.
10. Український правопис. НАН України. Київ: Наукова думка, 2019. 92 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за ред. О. Сербенської. Львів : Апріорі, 2023. 304 с.
2. Городенська К. Г. Проблеми української термінології в контексті змін до «Українського правопису». Термінологічний вісник. 2021, Вип. 6. С. 5–17. URL: https://termvisnyk.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/11/2022/01/Gorodenska.pdf
3. ДСТУ 4163:2020. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. [Чинний від 2021-09-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2020. 34 с.
4. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. [Чинний від 2017-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.
5. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 440 с.
6. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю: монографія. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2016. 627с. Студентський плагіат в онлайн-світі: проблеми та їх вирішення; за ред. Т. Робертса (переклад з англ.). Житомир: Житомирський державний університет ім. Івана Франка, 2020. 416 с.
7. Форми кличного відмінка іменників в українській мові : словник-довідник / за заг. ред. М. С. Скаба. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 396 с.
8. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : навч. посіб. 11-те вид., випр. і допов. Київ : Алерта, 2022. 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Лінгвістичний портал MOVA.info URL: http://www.mova.info
2. Наукова періодика НБУВ– Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/node/1087
3. Портал мовної політики: – Режим доступу: https://language-policy.info/
4. Портал української мови та культури URL:http://slovnyk.net/
5. Український лінгвістичний портал URL: http://www.ulif.org.ua/ulif/

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання курсу «Ділове спілкування українською мовою», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- *«Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- *«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- *«Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.